Nac. ... M. Mažvyco Biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr 31

Londonas ir Vilnius, 1991 m. rugpjūčio 23 d. XLV

OKUPACIJOS PRADŽIA? ANTROSIOS OKUPACIJOS PRADŽIA?

Nuverstas M. Gorbačiovas. Vilniuje ir Maskvoje sovietų tankai. Sovietų Sąjungos valdžią paėmė nerinktas aštuonių asmenų komitetas. Rusijos prezidentas B. Jelcinas jo nepripažįsta. JAV prezidentas G. Bush reikalauja atstatyti M. Gorbačiovo valdžią. Lietuva yra pavojuje!

Rugpjūčio 19 d. apie 11 val. ryto Lietuvos laiku iš Lietuvos Respublikos AT infobiuro gautos kelios trumpos žinutės, kad į Vilnių iš visų pusių važiuoja didžiulės kolonos tankečių (apie 80), kurios kiek vėliau apsupo parlamento rūmus.

AT rūmuose tuo metu buvo pirmininkas V. Landsbergis, ministras pirmininkas G. Vagnorius ir daugiau kaip 80 deputatų. Lauke budėjo apie 5-6 tūkstančiai žmonių. Parlamentas šio pavojaus akivaizdoje priėmė keleta deklaracijų ir skubiai ratifikavo Lietuvos-Rusijos tarpvalstybinę sutartį, kurioje šalys pripažįsta viena kitos nepriklausomybę. Dar kartą kreiptasi į pasaulį, prašant skubiai pripažinti Lietuvos Respubliką, nes tai gali būti paskutinė viltis Lietuvai.

Nepaisant didelių būgštavimų, rūmų šturmas taip ir neįvyko. Po kokių 20 minučių tanketės pasitraukė. Telefono ryšys Lietuvos ribose, tarp respublikų ir su užsieniu nebuvo nutrūkęs. Krizės metu Vilniuje buvo užsienio spaudos atstovų.

Tačiau, kaip praneša Lietuvos Respublikos atstovas Australijoje Algimantas Kabaila, remdamasis AT infobiuro informacija, padėtis tebėra labai įtempta. Užblokuoti kai kurie miestai, pavyzdžiui, Marijampolė ir Alytus, ir kai kurie keliai į Vilnių, pavyzdžiui, Ukmergės plentas. Kaune ir Alytuje įvesta komendanto valanda. Kariškiai patruliuoja Marijampolėje. Karinio transporto kolonos pastebėtos judant link Lazdijų, sienos su Lenkija. Kariuomenė užgrobė centrines radijo stotis, telekomunikaciją.

Neramu ne tik Lietuvoje. SSRS karinis laivynas buvo užblokavęs Tallinną iš jūros, tačiau pagal vėlesnius pranešimus, atsitraukė. Maskvoje dalis kariuomenės parėmė B. Jelciną, ir tolesni įvykiai labai priklausys nuo kariškių pasirinkimo. Tuo tarpu uždaromi demokratiniai spaudos organai, radijo ir televizijos stotys, reakcijos jėgos bando įtvirtinti karinę padėtį.

PLB PAREIŠKIMAS

Atėjo lemiama valanda. Sovietų kariuomenės, KGB ir komunistų partijos perversmas Sovietų Sąjungoje sudaro didžiausią pavojų Lietuvos valstybei ir jos nepriklausomybei. Perversmininkai nepakęs demokratiškai išrinktos, Vytauto Landsbergio vadovaujamos, Aukščiausiosios Tarybos ir Gedimino Vagnoriaus vadovaujamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

PLB Visuomeninių reikalų komisija prašo jus, šiuo Lietuvai

(Nukelta į ' psl.)

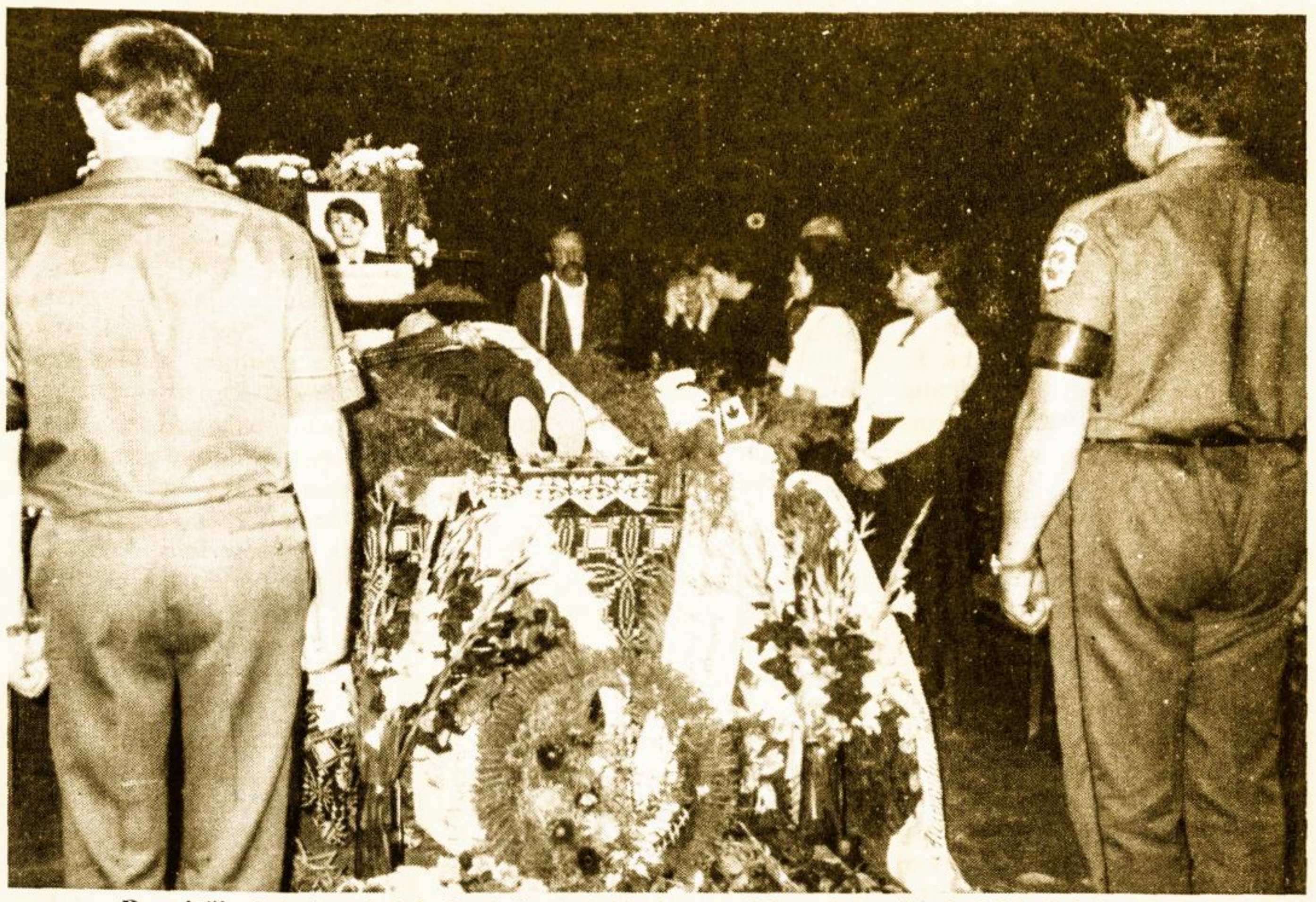

Rugpjūčio 3 d. Antakalnio kapinėse palaidoti septyni lietuviai, sušaudyti Medininkų pasienio poste.
Nuotrauka: *F. Senkuvienės ir H. Piščikienės*

ŽUDYNĖS MEDININKUOSE

Liepos 31 d. anksti iš ryto buvo žiauriai užpultas Lietuvos-Baltarusijos pasienio punktas ties Medininkais.

Associated Press agentūros pranešimu, apie 5:00 valandą ryto Lietuvos laiku apie užpuolimą pranešė rusas sunkvežimio vairuotojas, važiavęs per Lietuvos-Baltarusijos sieną. Lietuvos pareigūnai, skubiai nuvykę į postą, esantį už 40 km (29 mylių) nuo Vilniaus, rado šešis sargybinius negyvus, o kitus du — sunkiai sužeistus. Sužeistieji — Ričardas Rabavičius (21 m.) ir Tomas Šernas (29 m.) skubiai nugabenti ligoninėn. Pasak AT infobiuro, vieno būklė itin kritiška, o kitas gal išgyvens, nors smegenys sužaloti.

Manoma, kad pasienio punktas buvo užpultas tarp 2:00, kai patikrintas paskutinis automobilis, ir 5:00 valandos ryto. Įgula, kurią sudarė kelių patrulinės tarnybos, policijos dalinio „Aras“, suformuoto iš Lietuvos pusėn perėjusių OMONininkų, ir muitinės darbuotojai, buvo išžudyta automatiniais ginklais. Nežinia, ar visi pasienio punkte buvo ginkluoti, nors sienų sargybiniai paprastai turi lengvuosius ginklus. Žuvusieji: muitininkai Antanas Musteikis (33 m.) ir Stanislovas Orlavičius (35 m.), „Aro“ policininkai Algimantas Juozakas (22 m.) ir Mindaugas Balavakas (21 m.), kelių patruliai Algirdas Kazlauskas (42 m.) ir Juozas Janionis (29 m.).

Tai kol kas kruviniausias įvykis Pabaltijyje po sausio 13 d. žudynių. Dar nenustatyti šių žudynių kaltininkai, įvykis tiriamas Lietuvos ir Baltarusijos pareigūnų. Daugumą ankstesnių panašaus pobūdžio užpuolimų įvykdydavo sovietų Vidaus Reikalų ministerijos specialiosios pajėgos (OMON), kurių daliniai yra dislokuoti visose trijose Baltijos šalyse. Reuterio agentūros pranešimu, ELTOS atstovas pasakė, kad šis įvykis gali būti atsakas į naujausią Lietuvos reikalavimą išvesti visas OMONo pajėgas iš jos teritorijos. AP pateikia analogišką Lietuvos atstovo Maskvoje Lino Pučinsko nuomonę.

Spėliojama, kad šis kraujo praliejimas yra reakcingųjų jėgų provokacija, siekiant sukompromituoti Gorbačiovą susitikimo su JAV prezidentu metu, parodant, kad jis nevisiškai kontroliuoja padėtį šalyje. Reuterio agentūra cituoja vieno Lietuvos žurnalisto žodžius, pasakytus, sužinojus apie užpuolimą: „Tai panašu į dovanėlę ponui Bushui“.

Maskvoje dviejų didžiųjų valstybių vadovų reakcija į pranešimus iš Lietuvos buvo labai atsargi. Kaip teigia agentūra France Press, Baltųjų rūmų pranešėjas Roman Popadiuk pasakė, kad JAV delegacija „nagrinėja“ pranešimus apie įvykį. Vėliau spaudos konferencijoje abu prezidentai pareiškė užuojautą žuvusiųjų artimiesiems. M. Gorbačiovas pasakė, kad jis davė nurodymus ištirti įvykį, ir užtikrino, kad neturi su juo nieko bendra. Prezidentas Bushas vėl pakartojo, kad jis tikisi taikaus sprendimo ir „kad abi pusės susilaikys nuo prievartos“.

Rusijos Federacijos prezidentas Borisas Jelcinas asmeniškai paskambino Vytautui Landsbergiui pareikšti savo užuojautą Lietuvos žmonėms.

LAIDOTUVĖS

Šeštadienį, rugpjūčio 3 d., Antakalnio kapinėse palaidoti septyni lietuviai, sušaudyti Medininkų pasienio poste. Ši diena Parlamento sprendimu paskelbta gedulo diena. Sustabdytos Pasaulio lietuvių olimpinės žaidynės. Žuvusiųjų palaikai iš Vilniaus Sporto rūmų, kur jie buvo pašarvoti, pergabenti į Katedros aikštę gedulingoms mišioms. Paskutinę pagarbą žuvusiems už nepriklausomybę išreiškė Lietuvos AT pirmininkas V. Landsbergis ir ministras pirmininkas G. Vagnorius. Ceremonijoje dalyvavo užsienio šalių atstovai, tarp jų JAV generalinis konsulas Leningrade Jack Gosnell, Vokietijos Bundestago atstovas ir parlamento „Pabaltijo draugų komiteto“ vadovas Wolfgang von Stetten, Latvijos vicepremjeras Dainis Ivans ir Estijos atstovas Lietuvai Mark Tarmak.

Po mišių daugiatūkstantinė procesija nulydėjo karstus į Antakalnio kapines, kur palaidotos ankstesnės sovietų smurto aukos. Septynių žuvusiųjų palaikai papildė šią šventą žemės kauburėlių eilę.

Lietuvos Respublikos AT pirmininko ir vyriausybės vadovo kalbose, be kita ko, užsiminta, kad Lietuva nebegali nesipriešinti tokio pobūdžio terorui ir bus imtasi papildomų priemonių valstybės pareigūnų saugumui užtikrinti. G. Vagnoriaus pranešimu, Lietuva tebesilaikys taikaus nepriklausomybės atgavimo principo ir ginkluotų susidūrimų su sovietų armija nebus. Tačiau teroristų gaujos yra visai kas kita, ir su jomis bus kovojama. Amerikos balso radijo pranešimu, premjeras taip pat išreiškė nuomonę, kad šį sykį Lietuvos OMONas nėra kaltas dėl žudynių, kurios, atrodo, yra dar neišaiškintų profesionalių žmogžudžių darbas.

Rugpjūčio 1 d., po kruvino įvykio Medininkų pasienio punkte, Lietuvos Respublikos AT paskelbė keletą dokumentų apie šį teroro aktą. Juose kreipiamasi į pasaulio visuomenę, demokratinių valstybių vadovus prašant tarpininkauti ir padėti pasiekti, kad SSRS teroristinės karinės grupuotės būtų išvestos iš Lietuvos Respublikos teritorijos. Be to, AT informacinis biuras paskelbė keleta komentarų dėl Sovietų Sąjungos pateikiamos įvykių interpretacijos.

Atskiru pranešimu pateikiama Lietuvos respublikos generalinio prokuroro ataskaita apie medininkų muitinės aukų skrodimo rezultatus:

1. **Mindaugas Balavakas** (g. 1970 m., „Aro“ dalinio policininkas) — mirė nuo 2 šautinių žaizdų galvoje.
2. **Juozas Janonis** (g. 1962 m., automobilių inspektorius) — mirė nuo 1 šautinės žaizdos galvoje, 3 — liemens srity, 1 — šlaunyje ir 1 — rankoje.
3. **Algimantas Juozakas** (g. 1969 m., „Aro“ dalinio policininkas) — mirė nuo 1 šautinės žaizdos galvoje.
4. **Algirdas Kazlauskas** (g. 1949 m., automobilių inspektorius) — mirė nuo 1 šautinės žaizdos galvoje.
5. **Antanas Musteikis** (g. 1958 m., muitinės tarnautojas) — mirė nuo 1 šautinės žaizdos galvoje, 2 — liemens srity, 1 — šlaunyje.
6. **Stanislovas Orlavičius** (g. 1956 m., muitinės tarnautojas) — mirė nuo 2 šautinių žaizdų galvoje ir 1 — rankoje.

Vėlesniais duomenimis rugpjūčio 2 d. 11.35 Lietuvos laiku ligoninėje mirė ir septintasis muitininkas, 21 metų **Ričardas Rabavičius**. Tuo būdu beliko gyvas tik vienas potencialus nusikaltimo liudininkas, kurio būklė kol kas neleidžia jo apklausinėti. Jis gydomas Kauno neurologiniame centre ir yra saugomas ginkluotų sargybinių. Lietuvos vyriausybės prašymu JAV pasiuntė į Lietuvą amerikiečių karo neurochirurgą iš Vokietijos padėti gydyti sužeistąjį.

Lietuvos prokuratūra iškėlė keleta nusikaltimo versijų, tačiau tiksliai nustatyti kaltininkų iki šiol nepavyko. Vyriausybė pažadėjo 500 000 rublių atlyginimą už informaciją, kuri leistų atpažinti nusikaltėlius. Kol kas aišku tik tai, kad žudikai veikė labai profesionaliai. Nerasta jokių pasipriešinimo pėdsakų. Atrodo, kad aukos buvo priverstos sugulti ant grindų, pervarytos automato serija, ir po to kiekvienai dar bent kartą iššauta į galvą iš arti. Muitininko Z. Laucevičiaus, vieno iš pirmųjų atvykusio į įvykio vietą, teigimu abu nužudytieji autoinspektoriai, aptikti muitinės namelyje kartu su kitais, šiaip jau turėjo budėti savo automobilyje, stovėjusiame už kokių 50 jardų. Neaišku, ar jie patys atėjo į muitinę, ar buvo priversti.

Rugpjūčio 3 d. Rusijos respublikinė televizija pranešė, kad Maskvoje Lietuvos Atstovybėn, sovietų Vidaus reikalų ministerijon ir „Nepriklausomo laikraščio“ redakcijon skambino nenustatytas asmuo, negirdėtos organizacijos „Saugumo tarnyba rusų liaudies interesams ginti“ vardu prisiimdamas atsakomybę dėl šio nusikaltimo. Nėra kaip patikrinti, ar šie skambučiai patikimi. *(LIC)*

Šveicarijos lietuvių knygos

DOMAS KAUNAS

III

Iš viso F. Skėrys turi 179 kalvaitininkų spaudinių egzempliorius. Iš jų penkiolika yra labai defektuoti: be antraštinių lapų, pradžios ir pabaigos. Kai kurių išlikę apdriskusių lankų arba lapų pluoštai. Didesniuose leidiniuose išsimėtę pavieniai F. Kuršaičio verstų „Burtikių" (Ziechkärtlein) lapeliai. Bendras knygų skaičius yra žymiai mažesnis: kai kurios maldaknygės, giesmynai, pamokslų rinkiniai, biblijos sudaro konvoliutus. Pavyzdžiui, oficialus bažnytinis giesmynas paprastai buvo sudaromas iš 5-6 bibliografų požiūriu savarankiškų spaudinių.

Daugiausia knygų priklauso XIX amžiui. Išimtį sudaro dviejų dalių J. Bretkūno „Postilla..." (1591). Devynioliktojo šimtmečio pirmąjį ketvirtį atstovauja 4, antrąjį — 7, trečiąjį — 23, ketvirtąjį 93, dvidešimtojo šimtmečio pirmąjį ketvirtį — 35 spaudiniai. Vėliausiai išėjusios knygos turi 1917, 1922 ir 1924 m. datas. Jos leidžia teigti, kad bendruomenė palaikė glaudžius ryšius su gimtine ir po Pirmojo pasaulinio karo. Iš šių knygų tik dvi išspausdintos vokiečių kalba: giesmynas ir Įsručio (Insterburg) kunigo K. Lušnaičio (Chr. Luschnat) svarstymas apie laisvąją evangelikų liuteronų bažnyčią (1902). Bendruomenės orientacija į lietuviškąją kultūrą akivaizdi.

Kelios knygos skirtinos prie retenybių. Joms neabejotinai priklauso J. Bretkūno pamokslai „Postilla, tatai esti Trumpas ir prastas išguldymas euangeliu..." (1591). Abi dalys sudaro konvoliutą. Egzempliorius su mediniais viršeliais, įrišimas stipriai sužalotas, nėra antrosios dalies antraštinio lapo. Jis likimo mėtytas ir vėtytas, perėjęs per daug rankų. Knygos puslapių pakraščiai taip nudilę, kad primena stipriai apipešiotą sugeriamąjį popierių, o iš pirmosios dalies antraštinio lapo likusi nedidelė apskrita skiautė. F. Skėrys savo straipsnius iliustravo kito, sveiko Postilės egzemplioriaus antraštinio lapo nuotrauka. Knygotyrininkui, be abejo, svarbesnis yra originalas. Kitos retesnės knygos yra Priekulėje išėjusi J. Arnto (Arndt) maldaknygė „Rojaus darželis" („Paradies-Gärtlein") (1880, 1884), D. Ploniaus (Plonus) „Mišių knygos" (1858), S. Pretorijaus (Prätorius) „Dvasiška skarbų kamara" (1845). Jų Lietuvoje turime vos po keletą egzempliorių. Gerai išsilaikiusios dvi ketvirtojo leidimo (1824) Biblijos, redaguotos L. Rėzos (Rhesa). Jos vertinamos bibliofilų ir tyrinėtojų, tačiau prie retenybių nepriklauso.

Knygų tematika nėra įvairi. Ji duoda būdingą Mažosios Lietuvos pietinės bibliotekos vaizdą. Vyrauja biblijos (pilnos arba atskirai išleistos dalys), kurių rasta 18 spaudinių, katekizmai (susirinkimininkų labai mėgtas M. Liuterio mažasis katekizmas su J.J. Rambacho (Rambach) pamokslu) — 5, giesmynai, (bažnytinis, redaguotas F. Kuršaičio (Kurszat), susirinkimininkų „Visokios naujos giesmės, arba Evangeliški psalmai") — 55, maldaknygės (J. Arnto (Arndt), D. Kleino (Klein), J.F. Štarko (Starck) — 26, pamokslai (J. Arnto, J. Bretkūno, F. Harmso (Harms), Ch. Langhanzeno (Langhansen), J.J. Rambacho) — 39. Betliejaus bendruomenėje taip pat populiari buvo asketinė literatūra, padedanti pasauliečiui ugdyti vidinį religingumą, slopinti kūniškuosius poreikius dėl dorovinio idealo. Vėliausiai išėjęs leidinys buvo Agluonėnų mokytojo J. Purvino (Jonas Purwins) „Evangeliška tikybos knyga" (1924) — pirmasis šio pobūdžio lietuviškas vadovėlis Klaipėdos krašto mokykloms. E. Kalvaičio sekėjai, atrodo, neskaitė pasaulietinio turinio literatūros. Tarp paliktų knygų nerasta net elementoriaus bei kito įprasto kasdieniniam vartojimui skirto spaudinio.

Daug duomenų bendruomenės bei lietuvių knygos istorijai teikia pačiuose leidiniuose esantys ženklai: antspaudai, dedikacijos, nuosavybės įrašai, kitos marginalijos. Dalis ženklų susiję su knygų prekyba. J. Arnto pamokslai „Šešios knygos apie tikrą krikščionumą" (1879) turi lipdę „Gebunden und zu haben bei R. Stahl in Heydekrug" (Įrišta ir gaunama pas R. Štalį Šilokarčiamoje"), giesmynas „Visokios naujos giesmės..." (1879) — antspaudą „C.W. Sekunna. Buchbindermeister. Heydekrug" (K.V. Sekuna. Knygrišybos meistras. Šilokarčiama"). Šilokarčiama — dabartinė Šilutė. Knygoje „Pasakojimai ir gromatos Adynos..." (Bitėnai, 1908) esantis antspaudas „Aug. Wiesmann. Buchhandlung. Ragnit. Bahnhofstrasse Nr. 3" kol kas yra vienintelis šaltinis apie A. Vysmano knygyno egzistavimą Ragainėje ir tai, kad jis prekiavo lietuviškais leidiniais.

(Bus daugiau)

EKSPERTAI VILNIUJE?

Maskvos Helsinkio grupė kviečia pasaulio šalių ekspertus rinktis Vilniuje š.m. rugsėjo 7-8 dienomis žmogaus teisių TSRS svarstymams. Jų tikslas: paruošti rezoliucijas ir rekomendacijas Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos (ESBK) nariams, dalyvaujantiems š.m. rugsėjo 10 — spalio 4 d.d. įvyksiančioje ESBK žmogaus teisių konferencijoje Maskvoje.

Svarstymų preliminarinėje programoje numatyta aptarti ESBK įsipareigojimų laikymąsi TSRS pagal Vienos dokumente nustatytus žmogaus teisių principus. Susirinkusieji žada paruošti atitinkamas rezoliucijas, susijusias su kiekvienu svarstomu principu, ir užbaigti sesiją spaudos konferencija.

Svarstymų rengėjai prašo dalyvaujančių ekspertų paruošti pranešimus pagal ESBK dokumentų principus, kurie įrodo pastarųjų pažeidimus. Maskvos Helsinkio grupė siūlo apibūdinti šių pažeidimų apimtį ir suvažiavusiems pateikti vertinimą, išvadas bei rekomendacijas.

(LIC)

42 SKAUTŲ STOVYKLA

Tradicinė 42-ji skautų stovykla buvo pavadinta „Kovo 11-sios" vardu, taip pagerbiant Nepriklausomybės atkūrimo dieną. Stovyklautojų susirinko apie šešias dešimtis. Jų tikslas, pasak stovyklos viršininko Vincento O'Brien, buvo įgyti ir tobulinti skautiškus įgūdžius, išmokti gyventi lauko sąlygomis, susipažinti su lietuvių kultūra, kalba, dainomis. Fizinis darbas gryname ore, sportas užgrūdino vaikinus ir merginas iš visos Anglijos, taip pat Vokietijos, JAV, Kanados ir Argentinos. Garbė užkurti pirmąjį stovyklos laužą atiteko skautybės veteranui dr. Kazimierui Valteriui.

NAKTINIS ŽYGIS

Gerry Jakimavičius ir Paulius Markevičius nutarė skautus išmokinti keliauti nepažįstama vietove pagal žemėlapį. Tam jie surengė orientacinį žygį: po vakarienės keturios skiltys buvo išvežtos į skirtingas vietas, iš kurių jos turėjo grįžti į stovyklą, prieš tai apsilankius dviejuose kontroliniuose punktuose. Kaip tyčia tą vakarą lijo kaip iš kibiro. Laukiantieji stovykloje sunerimo. Nerimas padidėjo, kai iš pirmųjų pasirodžiusiųjų sužinota, jog Ričardo O'Brien skiltis neužsiregistravo kontroliniame punkte. Vadovybė keturiais automobiliais išvyko jų ieškoti. Stovykloje pasilikęs LSS Europos rajono vadas Jaras Alkis ramiu balsu tarstelėjo: „Be reikalo nervinasi, jie netrukus pasirodys." Taip ir buvo — po minutės sušlapusi komanda išniro iš tamsos. Pasirodo, jie pasiklydę ir apėję lanku kontrolinius punktus. „Suvaikščiojome apie 11 mylių", — pasakė skiltininkas.

ITALIŠKAS RESTORANAS

Vieną vakarą berniukai surengė siurprizą — pateikė vakarienę itališkame „restorane". Meniu sudarė įvairiausi patiekalai. Padėjėjų komandai gracingai vadovavo elegantiškas restorano administratorius Scott Mineikis. Nors pagal meniu galėjai užsisakyti ko tik širdis geidžia, visiems atnešdavo tą patį — makaronus su mėsa (suprask: spageti) ir juodųjų serbentų gėrimą (suprask: raudoną vyną). Lakstydami padavėjai ne tiek aptarnavo, kiek visus linksmino savo solidžiais ūsais ir bakenbardais.

LAIPTAI Į DANGŲ

Daugiau kaip dvi dienas Vlado Gedminto vadovaujami vaikinukai statė milžiniškus stovyklos vartus, 3-4 metrų aukštyje įrengė sargybos aikštelę, o nuo jos į kitą medį nutiesė virves, kuriomis laipiojant buvo įsivaizduojamas kėlimasis per sraunią upę. „Tokių įrenginių statyba yra puiki proga parodyti savo šaunumą ir darbštumą, išmokti rišti mazgus", — sakė skautas iš Vokietijos Tomas Veršelis. Jo draugas Michael Weigel su Suzana Juknaite iš Argentinos organizavo kliūčių ruožą. Norintieji jį įveikti turėjo laipioti medžiais, landžioti pro skyles ir t.t. Bet ne visi skautai išdrįso išbandyti savo jėgas.

Skautiškoje stovykloje kiekvienas lavina skautavimo sugebėjimus. Tam padeda nuolatinis jaunimo pagalbininkas Juozas Maslauskas. Pasižymėjusiems vilkiukams užrišamas geltonas prityrusio skauto kaklaraištis, o pastarieji, jei nusipelnė, tampa kandidatais į Vyčius. Šiemet po sunkių išbandymų 4 jaunuoliai gavo Vyčio laipsnį. Violetiniais kaklaraiščiais pasidabino Paulius Markevičius, Scott Mineikis, Michael Ludwid ir Andrien Cornish. Jų priėmimo ceremonija yra skautiška paslaptis, tačiau žurnalistui pavyko sužinoti, kad paskutinę naktį kandidatai užrištomis akimis buvo nuvežti į mišką, iš kurio turėjo grįžti į stovyklą ir dar atlikti keleta užduočių. Po to, tekant saulei, jie davė priesaiką visą gyvenimą būti skautais. Visa kita liko amžinoje paslaptyje.

SVEČIAI IŠ LIETUVOS

Stovyklai baigiantis, atvyko ilgai laukti svečiai — Lietuvos skautų brolijos vyriausiasis skautininkas Rimantas Ulevičius su dviem palydovais: Aidanu Praleika ir Mantu Petraičiu. Jie atvežė skautišką sveikinimą iš Lietuvos ir siekia susipažinti su broliais ir seserimis Didžiojoje Britanijoje, perimti jų patyrimą. Bet kai kas svečiams ir nepatiko: „Mus nustebino Anglijos lietuvių skautų pernelyg laisvas elgesys. Lietuvoje tvarka griežtesnė, daugiau disciplinos, pasitempimo — man tai patinka. Lietuvoje beveik nė vienas skautas nerūko, ypač kai jis dėvi uniformą. O čia rūko net rikiuotėje", — kalbėjo Aidanas.

UŽDARYMAS

Jis prasidėjo iškilmingu vėliavos nuleidimu. Dalyvavo daug skautybės rėmėjų, svečių, tėvelių. Labiausiai nusipelnę skautai ir skautininkai buvo apdovanoti atminimo dovanomis ir suvenyrais. „Europos lietuvio" vyr. redaktoriaus Vlado Dargio krūtinė pasipuošė garbingu skautišku ordinu „Už nuopelnus" su rėmėjo kaspinu — tai padėka už nuoširdžią pagalbą leidžiant skautų žurnalą „Budėkime". Daug triūso įdėjo stovyklos vyr. virėja Kristina Harmes. Jai ir daugeliui kitų stovyklos organizatorių buvo įteiktos pagarbos dovanos. Per stovykloje apsilankiusią Lietuvos AT deputatę L. Andrikienę buvo perduotas sveikinimo laiškas Lietuvos AT pirmininkui Vytautui Landsbergiui.

Nuleidus vėliavą sužiro paskutinis šventinis laužas. Dalyviai dar ilgai gėrėjosi paruošta menine programa, džiaugėsi bendrai praleistu laiku. Stovykla baigėsi viltimi susitikti kitais metais, o 1993 m. dalyvauti bendroje Lietuvos ir išeivijos skautų jubiliejinėje stovykloje.

L. Fergizas

SKAUTIŠKA PADĖKA

42-oje tradicinėje „Kovo 11" vardo skautų ir skaučių stovykloje Lietuvių Sodyboje Anglijoje antrą kartą stovyklavo skautijos atstovai iš Lietuvos: LSS brolijos vyr. skautininkas Rimantas Ulevičius su palydovais.

Tepasiekia mūsų nuoširdi ir skautiška padėka DBLS-gos CV, DBLS-gos skyrius, Lietuvių klubus, Londono „Dainavos" valdybą ir nares, Škotijos DBLS-gos skyrius, Lietuvių moterų draugijas, pavienius skautiškos idėjos rėmėjus, „Europos lietuvio" redaktorių Vl. Dargį, „Budėkime" redaktorių Vyt. Kerį ir administratorių J. Levinską, Kauno tautinių šokių „Rasa" grupės vadovą, vadovę ir šokėjas, L. Andrikienę už malonų dalyvavimą ir ištvermingus sveikinimo žodžius, K. Stankevičių, dvasiškius — už dvasinę globą ir maldas.

Ypatingą padėką reiškiame Sodybos vedėjams ponams Banaičiams, kun. R. Repšiui, MIC, kun. A. Hoffann, „Šaltinio" redaktoriui s. kun. dr. S. Matuliui, MIC, kun. A. Gerybai, s.v. A. Klimui už paaukotą šaldytuvą, Danutei Anduškevičiutei ir talkininkams už puikų maitinimą, Marijai Barėnienei už nuostabų „Lithuania" Nr. 8 paruošimą, vyr. sk. B. Masiliūnienei-Bishop už spausdinimą, Jonui Šlepertui, ponams Markevičiems ir kt.

Skautiškas ačiū LSS tarybos pirmininkui v.s. fil. S. Miknaičiui, LSS vyr. skautininkui Rimantui Ulevičiui ir jo palydovams, LSS seserijos vyr. skautininkei v.s. B. Banaitienei, LSB vyr. skautininkui v.s. G. Deveikiui, kun. E. Putrimui, ps. P. Veršeliui, J. Bliūdžiui, J. Šukaičiui, G. Kaminskienei, s. A. ir I. Gerdžiūnams, s.v. V. Balcikonui, Br. Puodžiūnienei, Vyt. Gurevičiui, A. Podvoiskui, v.s. Br. ir G. Zinkams, J. ir Br. Černiams, P.B. Varkalai, P. Liesiui, S. Karalevičiui, S. Linkevičiui, J.B., X, dr. K. Valteriui, A. Watarman, E. Lipedei, E. Gaputytei, H. Gasperui, L. Fergizui, G. Ivanauskienei, vyr. sk. K. Markevičiūtei-Harmes, B. Levinskienei, B. Butrimui, L. Švalkui, V. Butkui, A. Dziuvei, O. Ramonienei, Vl. Šližienei, A. Tirevičiui, G.M. Cornish, P. Kamarauskui, K. Barėnui, St. Bosikui, p. Žilinskams, Sodybos virėjams ir kitiems, vienaip ar kitaip prisidėjusiems prie stovyklos sėkmės.

Brolška padėka priklauso skautininkams: Tomui, Mykolui, „Aušros" tunto sesėms ir broliams, anksčiau atvykusiems įrengti stovyklas, jas puikiai tvarkiusiems ir pabaigiusiems darbus. Visiems sesėms ir broliams už sąžiningai atliktas pareigas, už pavyzdingą susiklausymą. Stovyklos „Ateitis III" vadovei prit. sk. E. Augaitytei, s.v. Tony Philpott, E. Gaputytei ir s.v. kan G. Jakimavičiui. Skautiškai dėkojame instruktoriams, talkininkams ir šeimoms, priglaudusioms svečius. Ačiū už malonų dalyvavimą stovyklos uždaryme ir lauželyje.

Jei ko nepaminėjome, atleiskite — ne iš blogos valios. VISOMS ir VISIEMS nuoširdžiai ir skautiškai dėkojame!

Stovyklos organizatoriai

LINKĖJIMAI

LSS Europos rajono tradicinė 42-ji KOVO 11-sios skautų, skaučių vasaros stovykla sveikina didžiai gerbiamus „Europos Lietuvio" skaitytojus, rėmėjus ir administraciją ir siunčia širdingiausius skautiškus linkėjimus.

AUKOS STOVYKLAI

Iš dosniųjų skautiškos idėjos rėmėjų Lietuvių Sodyboje gautos aukos su sveikinimais ir linkėjimais stovyklautojams:

Pranas Liešis — 30 sv.; St. Linkevičius — 15 sv.; po 10.00 sv. — v.s. Br. ir G. Zinkai, St. Karalevičius, J. B. ir Mr. X.

Skautiškos idėjos rėmėjams už aukas ir nuoširdžius sveikinimus sakome nuoširdų ir skautišką AČIŪ!

v.s. J. Maslauskas

ŽMONĖS IR ĮVYKIAI

Londono lietuvės F. Senkuvienė ir H. Piščikienė Vilniuje prie Sporto rūmų su gėlių krepšeliu, kurį Britanijos lietuvių vardu padėjo prie Medininkuose žuvusiųjų kapų.

LSS Europos rajono skautų vadai su AT deputate Laima Andrikiene 42-je tradicinėje skautų stovykloje. Žemiau: bendra skautų, skaučių ir svečių nuotrauka Lietuvių Sodyboje, Anglija.

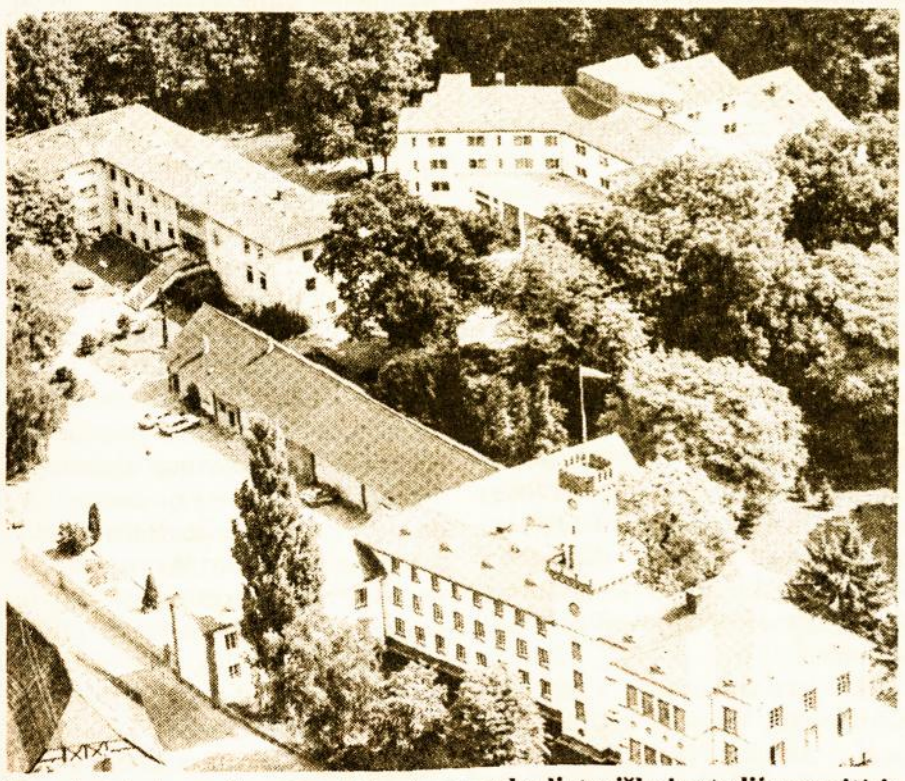

Vasario 16 gimnazijos rūmai, kuriuose vyko lietuviškųjų studijų savaitė ir PLB pirminnkų suvažiavimas.

LIETUVIŠKŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

1991 m. liepos 28 — rugpjūčio 3 dienomis Vokietijoje vyko lietuviškų studijų savaitė. Atidarymo kalboje Dr. Kęstutis Girnius apibūdino šio įvykio prasmę mūsų gyvenime. Ypatingai svarbios buvo paskutinės dvi savaitės — Gotlande Švedijoje ir Einsiedelne Šveicarijoje. Jos nebebuvo vien kultūrinis išeivijos sąjūdis, bet įgavo ypatingos politinės reikšmės, išgarsėjo Gotlando Deklaracija. Šioje savaitėje paskaitas skaitė: Artūras Hermanas pasakojo apie tragišką rytprūsiečių padėtį pasibaigus II pasauliniam karui. Tik dėl Lietuvos žmonių pagalbos apie 250 000 rytprūsiečių išsigelbėjo nuo mirties. Paskaitininkas pastebėjo, kad vokiečiai liko už tai Lietuvai skolingi. Dr. K. Girnius aptarė demokratinio politinio proceso ypatybes ir problemas. Jis teigė, kad dalyvaudamas balsavime pilietis įsipareigoja politiškai — jeigu rinkimuose suteikiama galimybė pasirinkti kandidatą. Jo paskaita buvo labai aktuali Lietuvai. Prof. Paulius Rabikauskas skaitė paskaitą apie Lietuvos jėzuitų istoriją: jų kūrimąsi, susijusį su šv. Petro ir Povilo bažnyčios Vilniuje statymu ir svetimtaučių jėzuitų kova dėl įtakos. Ji labai naudinga tiems, kurie domisi Lietuvos Bažnyčios istorija. Vincas Bartusevičius M.A. apžvelgė Vokietijos politiką Lietuvos atžvilgiu. Darbas buvo paremtas gausia archyvine medžiaga. Juozas Tumelis labai vaizdžiai supažindino klausytojus su Lietuvos kultūros likimu bolševikmečio laikais, išvardindamas didžiules netektis: buvo griaunami paminklai, deginamos knygos, išvežamos meno vertybės. Reikės dar daug metų ir pastangų, kol bus atstatyta mūsų kultūra. Valdemaras Katkus, UR ministro pavaduotojas, skaitė paskaitą apie „Baltijos sąjungą kaip nepriklausomybės garantą". Jis taip pat plačiau apibūdino Lietuvos santykius su Sovietų Sąjunga ir dar kartą pabrėžė, kad Baltijos sąjunga geriausiai užtikrins nepriklausomybę.

Dr. Jonas Norkaitis pažvelgė į Lietuvos ekonomines problemas iš užsienio. Jis įspėjo žengti į laisvą rinką atsargiai, gerai viską apgalvojus. Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius Šmitas apibūdino išeivijos jaunimo švietimo problemas. Jis skatino remti gimnaziją finansiškai, siųsti savo vaikus į ją mokytis. Lietuvos kultūros ir švietimo ministras Darius Kuolys supažindino su kokiais sunkumais susiduriama atkuriant normalias švietimo sąlygas šių dienų Lietuvoje. Dar nėra išleista mokykloms tinkamų vadovėlių, trūksta pedagogų, susiduriama su mažumų problema. Inžinierius Pilypas Narutis dalinosi savo kaip Kauno sukilimo dalyvio ir organizatoriaus prisiminimais. Pasakojo, kaip buvo ruošiamas ir vykdomas „sukilimas be šūvio". Česlovas Iškauskas, politikos apžvalgininkas, pasakojo apie problemas ir kliūtis atkuriant laisvos minties Radiją ir TV. Tas darbas ypatingai pasunkėjo po sausio 13 d.

Pirmą kartą studijų savaitės istorijoje buvo sudaryta 6 žmonių grupė debatams. Į publikos klausimus atsakinėjo D. Kuolys, A. Račas, J. Tumelis, J. Paleckis, V. Katkus, Dr. K. Girnius. Panel debatus vedė Dr. K. Girnius. Savaitę užbaigė mišios ir nuostabus koncertas. Studijų savaitės metu įvyko ekskursija į Heidelbergą bei kelionė laivu Reino upe. Taip pat buvo surengta Lietuvos dailės paroda. Savaitėje buvo užregistruota 180 dalyvių. Pragyvenimas ir maistas buvo taip pat puikūs. Savaitės rengėjai ir šeimininkai pasirūpino, kad svečiai neturėtų jokių priekaištų. Už tai jiems didelis ačiū.

Kitais metais Studijų savaitė vyks Pietų Vokietijoje, netoli Mitewaldo ir Fusseno.

PLB PIRMININKŲ SUVAŽIAVIMAS

1991 m. liepos 26-28 dienomis Vokietijoje vykęs Pasaulio lietuvių bendruomenės kraštų pirmininkų suvažiavimas nuo ankstesnių skyrėsi tuo, kad jame pirmą kartą dalyvavo bendruomenių pirmininkai iš Vengrijos, Moldavijos, Estijos, Leningrado ir Gervėčių (Baltarusija). Suvažiavimą atidarė PLB pirmininkas prof. V. Bieliauskas. Po to visus pasveikino PLB vicepirmininkė G. Petrauskienė, Vokietijos LB pirmininkas V. Lipšys, Vasario 16 gimnazijos direktorius A. Šmitas. Gauti sveikinimai iš Lietuvos Respublikos AT pirmininko V. Landsbergio ir ministro pirmininko G. Vagnoriaus.

Kitą dieną buvo išklausyti prof. V. Bieliausko ir kraštų pirmininkų pranešimai, svečių iš Lietuvos pasisakymai. Pagrindinė diskusijų tema — kas yra lietuviškoji emigracija? Ar nukirsta medžio šaka, ar kamieno dalis? Daugumos, o ypač dalyvių iš Lietuvos, manymu, teisinga pastaroji nuomonė — emigracija yra to paties kamieno dalis. Tarp pasiūlymų buvo ir priimti Lietuvą PLB nare, tačiau prof. V. Bieliauskas paaiškino, kad PLB Įstatai to nenumato — PLB nariais gali būti tik gyvenantys už Lietuvos ribų. Daugiau buvo diskutuojama dėl dalyvavimo Žmogaus teisių konferencijoje Maskvoje. Nutarta, kad oficiali delegacija iš Lietuvos nebus siunčiama.

Suvažiavimas nutarė sušaukti PLB Seimą kitais metais Čikagoje, nors buvo pasiūlymų jį surengti Lietuvoje ar Europoje. Buvo priimta rezoliucija — Pirmininkų suvažiavimo išvados — ir išreikštas solidarumas su Lietuva po žudynių Medininkų poste. Suvažiavimas buvo užbaigtas Tautos Himnu.

K. Tamošiūnas

REIŠKIA SOLIDARUMĄ

Pasaulio lietuvių bendruomenių pirmininkų suvažiavimo Vasario 16 gimnazijoje Hüttenfelde (Vokietija) PAREIŠKIMAS Lietuvos Respublikos AT ir Vyriausybei:

Mes, Argentinos, Austrijos, Belgijos, Didžiosios Britanijos, Estijos, JAV, Kanados, Moldovos, Prancūzijos, Rusijos, Šveicarijos, Vengrijos ir Vokietijos lietuvių bendruomenių atstovai, atvykę į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkų suvažiavimą Vasario 16 gimnazijoje Hüttenfelde, Vokietijoje,

išsakome Jums savo solidarumą, Medininkų muitinėje įvykus nusikalstamai ir šiurpiai tragedijai. Tai dar vienas įrodymas, kad šiurkščiai pažeidžiama tūkstantmetė lietuvių tautos teisė būti laisviems ir tvarkytis savarankiškai. Šis ir kiti tautos teisių pažeidimai privalo būti nedelsiant iškelti ir sprendžiami tarptautiniuose forumuose.

Lenkiame galvas prieš žuvusius, reiškiame širdingiausią užuojautą jų šeimoms, artimiesiems ir tautai Lietuvoje. Tikime, kad ši didi auka įprasmina ir įtvirtina Lietuvos nepriklausomybę. Liūdime kartu su Jumis, šią sielvarto valandą.

Seka parašai

VOKIETIJOJE

MIRĖ M. MINIAUSKAS

A.a. Mikas Miniauskas gimė 1914 m. rugsėjo mėn. 5 d. Birštone. Mirė nuo staigaus širdies smūgio (infarkto) savo bute 1991m. liepos mėn. 1 d., sulaukęs beveik 77 m. amžiaus.

Miko jaunystė buvo labai graži — augo 13 vaikų šeimoje. Ypač sutarė su savo mamyte. Antrojo pasaulinio karo metu bėgdamas iš Lietuvos, nuo šeimos turėjo atsiskirti — žmona su vaikais pasiliko. Po karo tarnavo JAV armijoje, L.S.Co. 8591 Tompkins Barracks, Schwetzingene. Čia dirbo 28 metus, ligi pensijos 1979 m. liepos 29 d. Vienuolika metų buvo Schwetzingeno L.B. apylinkės pirmininku — nuo 1968 iki 1979 m. Velionis buvo tikras patriotas — už laisvą ir nepriklausomą Lietuvą kovojo ligi mirties. Buvo tikintis krikščionis. Kasdien meldė Dievą, kad išlaisvintų Lietuvą iš vergijos, o jis galėtų grįžti pas šeimą. Deja, mirtis sutrukdė išsipildyti šioms svajoms.

Laidojimo apeigas dviem kalbom atliko Naujosios apaštalų parapijos pastorius Bernd Lautner iš Nusslocho ir evangelikų liuteronų kunigas Fr. Skėrys iš Mannheimo Wieslocho miesto kapinėse 1991 m. liepos 5 d. Koplyčioje grojo mažas orkestrėlis, o viena dainininkė giedojo solo. Kapinėse ir koplyčioje taip pat giedojo Wieslocho Naujosios apaštalų parapijos choras. Laidotuvės buvo labai iškilmingos, jose dalyvavo apie 80 žmonių, tarp kurių 18 lietuvių, — buvę draugai iš kuopos ir apylinkių.

A.a. Mikas Miniauskas paliko žmoną, sūnus Saulių ir Gintautą su žmonom, keturis anūkus Lietuvoje, gyvenimo draugę Ella Glorfeld Wiesloche bei kitas gimines ir gerus prietelius Vokietijoje ir Lietuvoje.

Mielas Mikai, ačiū Tau už malonų bendradarbiavimą eukumeniniame darbe ir lietuvių bendruomenėje bei už draugystę ir pasišventimą Lietuvai. Tave mes visi pagarbiai minėsime. Ilsėkis Viešpaties ramybėje savo mylimos Lietuvos nebepamatęs. Mirusiam, Viešpatie, suteik ramybę, kuri viršija žmogaus išmanymą.

Pamokslo tekstas: pirmasis laiškas Timotiejui, 2, 4 ir 5 skirsneliai: *Dievas nori, kad visi žmonės būtų išgelbėti ir įgytų tiesos pažinimą, nes tėra tik vienas Dievas ir vienas Tarpininkas tarp Dievo ir žmonių, būtent, žmogus Jėzus Kristus.*

Ev. kunigas Fr. Skėrys

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England.

Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-221 6164 Telex: 276336 AEZRA

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė Londone.

Prenumeratos kaina metams: Didžiojoje Britanijoje — 20 svarų; Vokietijoje — 77 DM. Visur kitur — 25 sv. (oro paštu).

Vienoje skilty įdėto skelbimo kaina 10 sv. už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

AUKOS SPAUDAI

Kensington Prep. School — 80 sv.

P.Jazukevičius — 3 sv.

Už aukas nuoširdžiai dėkojame

PADĖKA

Mieli tautiečiai, nuoširdžiai dėkojame Londono lietuvių bendruomenei, „Lithuanian Relief", gerb. ponui Steponui Nenortui už pagalbą sunkiu Lietuvai laiku. Š.m. liepos mėn. 16 d. jūsų lėšomis nupirkta Šveicarijos firmos „Bekman" centrifūga jau atgabenta į Vilniaus Respublikinį kraujo centrą. Ši dovana mus labai nudžiugino. Ji bus netrukus sumontuota ir panaudota kraujo preparatams gaminti.

Su nuoširdžia padėka ir pagarba,

J. Šapoka

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos respublikinio komiteto pirmininkas

BRITANIJOS LIETUVIŲ SĄSKRYDIS

Tradicinis Tautos Šventės minėjimas ir lietuvių Sąskrydis šiais metais įvyks Bradforde rugsėjo 7 d. 18.00 val. Latvių klubo salėje, 5 Clifton Villas, Manningham Lane, Bradford 8.

Sąskrydį ruošia DBLS kultūrinio darbo komisija, Bradfordo skyrius ir klubas „Vytis".

Kviečiame visus jau dabar ruoštis šiam dideliam renginiui ir jame dalyvauti. *Rengėjai*

GIMĖ SŪNUS

Martin ir Aldona Wright (Pukštytė) susilaukė trečio sūnaus. 1991 m. liepos 2 d. gimė Benjaminas Petras (81 b. 6 oz.).

PAMALDOS

Nottinghame — rugpjūčio 25 d., 11.15 val., Židinyje.

Manchesteryje — rugpjūčio 25 d., 12.30 val.

Gloucesteryje — rugpjūčio 31 d., 12 val., Šv. Petre.

Stroude — rugpjūčio 31 d., 15.30 val., Beeches Green.

Nottinghame — rugsėjo 1 d., 11.15 val., Židinyje.

Bradforde — rugsėjo 1 d., 12.30 val.

Eccles — rugsėjo 8 d., 12.15 val.

Nottinghame — rugsėjo 8 d., Marijos ir Tautos šventėj už Lietuvą, 11.15 val., Židinyje.

Nottinghame — rugsėjo 15 d., 11.15 val., Židinyje.

Derbyje — rugsėjo 15 d., 14 val., Bridge Gate.

BRADFORDE

IŠVYKA Į PAJŪRĮ

Vyties klubo valdyba šios vasaros išvykai į pajūrį pasirinko Skegness. Pilnas autobusas, apie 50 asmenų, liepos 13 d. patraukė plačiomis lygumomis. Debesys išsisklaidė, ir tik nuvykus lietus truputį „pakrapijo". Jūra suskubo toli pasitraukti, tai vandens kaip ir nesimatė. Tik pajūrio vėjas ir alaus putelė iškylautojus gaivino. Grįžtant pakelėje dar sustota vienam gurkšniui. Dauguma patenkinti. Transportas klubo nariams veltui — ir dar kišenpinigių nepagailėta. Ačiū klubo valdybai.

DERBY

TAUTOS ŠVENTĖ

Pranešame, kad š.m. rugsėjo 8 d., sekmadienį, vietos DBLS skyrius rengia kuklų Tautos Šventės minėjimą. Minėjimas įvyks 14.00 ukrainiečių klubo patalpose 27 Charnwood Street, Derby. Programoje numatyta DBLS CV nario p. J. Alkio paskaita. Vakaro metu veiks loterija ir kitokie pasilinksminimai. Visus vietos, apylinkės bei tautiečius iš toliau ir svečius maloniai kviečiame gausiai apsilankyti ir praleisti vakarą tarp draugiškų derbiečių.

Skyriaus valdyba

MANCHESTERYJE

VESTUVĖS

Rugsėjo 2 d. Svintono vedybų registracijos biure Kostas Pažėra, 62 m. amž., gyvenantis Eccles ir turintis savo namą, apsivedė su Stase Jančiene, 47 m. amž., iš Kauno.

K. Pažėra su savo pirma žmona susilaukė gausios šeimos, bet vėliau su ja išsiskyrė. Jis yra aktyvus lietuvių bendruomenės narys. S. Jančienė, kuri yra taip pat išsiskyrusi, Lietuvoje turi vedusią dukterį Raimondą. Lietuvoje ji buvo grupės moterų kirpyklų vedėja ir yra lankiusi universitetą Vilniuje.

Pajauniais buvo Jonas Šablevičius ir Eilyna Stanionienė. Vestuvinis pokylis įvyko K. Pažėros namuose, kur dalyvavo jo šeimos nariai ir artimieji. Kitą dieną vestuvinis pokylis tęsėsi Oakwood restorane, Salforde, kur dalyvavo jo artimieji ir kviesti svečiai. Vestuvėse dalyvavo ir S. Jančienės duktė Raimonda iš Kauno ir jos vyras E. Solodovas.

Kur praleisti medaus mėnesį, dar neapsisprendė, nes turi svečių iš Lietuvos.

Visi Kostui Pažėrai ir Stasei, sukūrusiems jaukų lietuvišką šeimos židinį, linkime laimingo, darnaus ir vaisingo vedybinio gyvenimo ir abiem aktyviai įsijungti į Mančesterio visuomeninį bei kultūrinį gyvenimą.

A. Podvoiskis

ITALIJOJE

PIETRO DINI APIE LIETUVĄ

Nedaug tėra itališkos literatūros apie Lietuvą, jos istoriją, kultūrą, religiją ir papročius. Todėl yra itin džiugus ir sveikintinas kiekvienos naujos itališkos knygos apie Lietuvą pasirodymas. Juo labiau dabar, kai dėl įvykių Pabaltijyje Lietuvos vardas labai dažnai yra minimas spaudoje, kitose masinės informacijos priemonėse. Tačiau nepaisant to, plačioji Italijos visuomenė dažnai tėra tik labai paviršutiniškai susipažinusi su Lietuva, ilgaamžėmis jos valstybingumo tradicijomis, būdingais tautos bruožais. Šias spragas padeda užpildyti šiomis dienomis italų kalba pasirodžiusi arti dviejų šimtų puslapių knyga „Anello Baltico" — „Baltijos žiedas". Paantraštė paaiškina jos turinį: Lietuva, Latvija, Estija — trijų Pabaltijo tautų profilis. Knygos autorius yra filologas, baltistas, Basilikatos universiteto Pietų Italijoje dėstytojas Pietro Dini. Veikalą išleido Marietti leidikla Genujoje. Jį galima įsigyti visuose svarbesniuose Italijos knygynuose.

Knygos autorius Pietro Dini mums yra gana gerai žinomas. Susidomėjęs Lietuva, lietuvių kalba ir kultūra, Dini daug kartų lankėsi Lietuvoje, kur gilinosi į baltistikos mokslus, gerai pramoko lietuviškai. Yra parašęs nemažai studijų, monografijų ir straipsnių apie Lietuvą bei Pabaltijį, redaguoja Mauro Baroni leidyklos Pizoje knygų seriją „Baltika". Šioje serijoje jau pasirodė paskutiniojo nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministro Juozo Urbšio prisiminimai ir žemininkų antologija, ruošiamasi išleisti kitas knygas, tarp jų Vytauto Landsbergio monografijos apie Čiurlionį itališką vertimą.

Naujai pasirodžiusią Pietro Dini knygą „Anello Baltico" sudaro dešimt skyrių. Pirmame skaitytojams nusakomi Baltijos kraštų panašumai ir skirtumai, jie supažindinami su pabaltijiečių priešistorija, kalbų kilme, etninėmis savybėmis. Antrame skyriuje „Pagoniškoji ir krikščioniškoji Baltija" rašoma apie Lietuvos valstybės susikūrimą ir išsiplėtimą Vytauto Didžiojo laikais, Lietuvos krikštą, lietuvių-lenkų konfederacijos sudarymą. Kiti skyriai: „Pabaltijys tarp katalikybės ir reformos", „Pabaltijo tautų atgimimas", „Tautinės nepriklausomybės laikotarpis — 1918-1940 metai", „Pabaltijiečių emigracija Europoje ir Naujajame pasaulyje", „Sovietinis laikotarpis", „Liaudies sąjūdžiai", „Pabaltijo problemos specifika — nacionalizmas ar patriotizmas?". Paskutiniame dešimtame skyriuje pateikiama išsami bibliografija. Savo naująjį veikalą apie Pabaltijį Pietro Dini skiria savo bičiuliams pabaltijiečiams.

VAT. R.

PLB PAREIŠKIMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

kritišku metu, kuo greičiau organizuoti demonstracijas, kontaktuoti su spauda, televizija, radiju ir kreiptis į jūsų krašto vyriausybę bei parlamentą, protestuojant prieš Sovietų Sąjungos karinį perversmą ir raginant, kad jūsų vyriausybė:

1. nepripažintų perversmininkų komiteto Sovietų Sąjungos vyriausybe;
2. įspėtų perversmininkus nenaudoti jėgos prieš demokratiškai išrinktus Baltijos valstybių parlamentus ir vyriausybes;
3. nutrauktų bet kokią ekonominę ir techninę pagalbą perversmininkams;
4. patvirtintų sovietinės Baltijos kraštų aneksijos nepripažinimą.

PLB Visuomeninių reikalų komisija kviečia lietuvių išeiviją burtis apie Lietuvos diplomatinę tarnybą užsienyje ir ją visokeriopai remti.

Jei perversmininkai pašalintų teisėtą Lietuvos valdžią ir pastatytų savo marionetinę „vyriausybę", prašome tokią „vyriausybę" pasmerkti ir su ja nebendradarbiauti.

Dabar atėjo laikas išeivijai visomis jėgomis padėti Lietuvai ir lietuvių tautai jos didvyriškoje kovoje už laisvę ir nepriklausomybę.

Algimantas P. Gureckas

PLB Visuomeninių reikalų komisijos pirmininkas

REMKIME —

PAGALBOS LIETUVAI FONDĄ!

Aid Lithuania Fund (ALF)

VLIKO VICEPIRMININKAS LIETUVOJE

Su JAV lietuviais sportininkais į okupuotą Lietuvą vyko ir Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto vicepirmininkas tarporganizaciniams reikalams Vytautas Jokūbaitis. Jis dalyvavo lietuvių sporto šventės atidarymo iškilmėse Kaune 1991 m. liepos 27 d. ir perdavė VLIKO sveikinimus. 1991 m. liepos 29 d. V. Jokūbaitis pasakė kalbą Aukščiausiosios Tarybos posėdyje Vilniuje. Vicepirmininkas dalyvavo pasitarimuose su okupuotos Lietuvos parlamento, vyriausybės, politinių grupių bei sporto organizacijų atstovais, bandydamas susipažinti su šiandienine okupuotos Lietuvos padėtimi. Taip pat apsvarstė artimesnio bendradarbiavimo galimybes, Lietuvai siekiant nepriklausomybės.

(ELTA)

PASITARIMAI EUROPOJE

VLIKO įgaliotinis Europai inžinierius Adolfas Venskus painformavo apie Briuselyje ir Paryžiuje vykusius pasikalbėjimus su Europos Krikščionių Demokratų frakcijos atstovais. Pasikalbėjime dalyvavo iš okupuotos Lietuvos atvykęs Aukščiausiosios Tarybos deputatas dr. Egidijus Klumbys, kuris yra Lietuvos Krikščionių Demokratų pirmininkas. A. Venskus taip pat lydėjo Aukščiausiosios Tarybos pirmininką Vytautą Landsbergį, jam lankantis Europos Parlamente.

(ELTA)

PASAULYJE

Nauja partija Sovietų Sąjungoje

Buvęs Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministras Eduard Ševardnadze su kitais bendraminčiais įsteigė naują judėjimą, — Demokratinių reformų sąjūdį — kuris bus opozicijoje komunistų partijai. Ir Ševardnadze, ir jo bendražygiai (Maskvos ir Leningrado merai bei kiti) išstojo iš komunistų partijos. Naujam judėjimui nepriklauso nei Borisas Jelcinas, nei Gorbačiovas (panašu, kad jis ir nelabai laukiamas). Rodos, laisvuose rinkimuose opozicija turėtų paimti valdžią, bet tuo Sovietų Sąjungos vargai nesibaigs — reikės spręsti tas pačias problemas.

Kas liks Sovietų Sąjungoje?

Iš 15 respublikų šešios pareiškė, kad jos nepasirašys sąjunginės sutarties, ko labai siekia Gorbačiovas. Lietuva tai padarė pirmoji; ja pasekė Latvija, Estija, Gruzija, Moldova ir Armėnija. Po didelių svyravymų Rusija apsisprendė Sąjungoje pasilikti, bet kilo ginčai — kokioje? Ukraina, be kurios sutartis neturėtų prasmės, dar tebesvarsto. Kol kas už sąjunginę sutartį aiškiai pasisakė tik 5 respublikos.

Ar kaltas Demjanjuk?

Ukrainietis John Demjanjuk 1986 m. buvo deportuotas iš Amerikos į Izraelį, kur teismas jį nuteisė pakarti. Jis pripažintas kaltu nužudęs 900 000 kalinių Treblinkos koncentracijos stovykloje, kur buvo žinomas kaip „Jonas žiaurusis". Tačiau pats Demjanjuk visuomet tai neigė, aiškindamas, kad toje stovykloje jis išvis nebuvo. Jo apeliacija dėl teismo sprendimo prasidėjo praeitą savaitę, kai gynėjai pristatė naujus parodymus iš Sovietų Sąjungos. Pagal juos Treblinkos žudikas buvo ne Demjanjukas, bet Ivan Marčenko. Teismui buvo pateikti 20 ukrainiečių, tos stovyklos sargų, parodymai. Demjanjukas nepaleistas, bet apeliacija bus toliau svarstoma gruodžio mėnesį.

Italai veja albanus

Pabėgėliai tampa rimta problema visai Europai, o ypač jos Pietuose. Padėtį smarkiai paaštrino pabėgėliai iš Jugoslavijos ir Albanijos. Vieni bėga nuo karo veiksmų, kurie, rodos, greitai nesibaigs. Kiti — ieškodami geresnio gyvenimo. Tūkstančiai albanų lavais pabėgo į Italiją, iš kur prievarta buvo grąžinti atgal. Italai už tai buvo smarkiai kritikuojami, bet jie teisinosi, kad nebegali laikyti naujų pabėgėlių masių. Taip pat bijoma, kad 1992 m. panaikinus sienas tarp Europos Bendrijos valstybių, žmonių judėjimas smarkiai padidės, o tuo naudosis teroristai, narkotikų pirkliai ir kt.

Pietų Afrikoje vėl neramu

Po to, kai prezidentas F.W. de Klerk paleido iš kalėjimo ilgametį juodųjų organizacijos vadą Nelson Mandela ir pradėjo reformas siekiant panaikinti aparteido suvaržymus, užsimezgė dialogas tarp vyriausybės ir juodųjų organizacijų. Bet atsirado pasipriešinimas tarp baltųjų, kurie nepatenkinti reformomis ir nenori, kad kraštas būtų valdomas juodos rasės. Jų organizacijai (AWB) vadovauja Eugene Terreblanche. Jau buvo surengtos demonstracijos prieš prezidentą de Klerk, kurių metu policija nušovė kelis baltuosius.